

Reformen av den gemensamma fiskeripolitiken – principen om maximalt hållbart uttag

Varför baseras den nya fiskeripolitiken på att principen om maximalt hållbart uttag ska införas till 2015?

Så mycket som 75 % av EU:s fiskbestånd är överfiskade, medan endast 25 % av fiskbestånden i hela världen är överfiskade. Överfisket i Europeiska unionen skadar fiskbestånden, leder till osäkra fångster och gör fiskerinäringen ekonomiskt sårbar. Det faktum att bestånden är sårbara leder till att fångsterna inte blir optimala och detta leder i sin tur till att man fiskar mer. De överfiskade bestånden består i dagsläget mest av mindre fiskar med ett lägre värde. De kastas tillbaka, antingen på grund av att de har ett lågt handelsvärde eller på grund av att de är mindre än den minsta tillåtna storleken.

Detta är en ond cirkel som måste brytas. Begreppet maximalt hållbart uttag (MSY – *maximum sustainable yield*) innebär att man beräknar de största möjliga fångster som kan göras ur ett visst bestånd under en obegränsad tidsperiod utan att beståndet skadas. Genom att förvalta bestånden enligt principen om maximalt hållbart uttag kan man istället för att desperat fiska ur för små bestånd bedriva rationellt fiske ur de bestånd som är rikliga. Detta resulterar i större bestånd och större fångstmöjligheter, större vinstmarginaler och större avkastning av de investeringar som görs, dvs. större inkomster för fiskerinäringen. Dessutom kommer de fiskar som man tar upp att vara större och betinga ett högre kilopris. I och med att andelen för små fiskar i näten minskar kommer också behovet av att kasta fisk överbord att minska, och eftersom det är mindre tidskrävande att ta upp ett ton fisk ur ett rikt bestånd än ur ett utarmat bestånd kommer såväl bränslekostnaderna för fiskefartygen som koldioxidutsläppen från fartygen att minska. Sist men inte minst kommer konsumenterna också att kunna välja ur ett större utbud av fisk från välmående EU-bestånd.

Europeiska unionen och dess medlemsstater anslöt sig till principen om maximalt hållbart uttag redan för 30 år sedan genom Förenta nationernas havsrättskonvention från 1982. Principen finns också med Förenta nationernas fiskebeståndsavtal från 1995, i Johannesburgdeklarationen från 2002 och diskuterades vid den tionde partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald i Nagoya 2010. Flera stora internationella aktörer, som USA och Australien, har redan vidtagit åtgärder på området medan Europeiska unionen släpar efter i utvecklingen.

Hur ska principen om maximalt hållbart uttag genomföras?

Det bästa sättet att förvalta fiskbestånden enligt principen om maximalt hållbart uttag är genom att anta fleråriga planer. Genom att den önskade fiskedödligheten fastställs i en förvaltningsplan kan man åstadkomma stabilitet från år till år. Den fiskedödlighet som anges i de fleråriga planerna bör ligga på sådana nivåer att fiskbestånden kan växa till.

Vilka framsteg har Europeiska unionen gjort vad gäller att tillämpa principen om maximalt hållbart uttag?

Flera av de befintliga fleråriga förvaltningsplanerna bygger på principen om maximalt hållbart uttag. Sedan 2010 baserar kommissionen sina årliga förslag om totala tillåtna fångstmängder (s.k. TAC) och kvoter på vetenskaplig rådgivning och på målet att principen om maximalt hållbart uttag ska vara genomförd till 2015. Fiskerinäringen i Europeiska unionen har visat att det är möjligt – principen tillämpas redan för elva

bestånd, närmare bestämt tunga i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön, i västra delen av Engelska kanalen och i Keltiska sjön, Nordsjökolja, Rockallkolja, sill i Nordsjön, väster om Skottland och i Irländska sjön, glasvar utanför Spanien och Portugal och havskräfta i Nordsjön. Samtliga dessa bestånd utnyttjas idag på ett hållbart sätt samtidigt som man landar större fångster och inkomsterna ökar för yrkesfiskarna och kustsamhällena. För ett antal andra bestånd är vi dessutom på god väg att lyckas med att införa principen om maximalt hållbart uttag till 2015. Ett klart lysande exempel är torskfisket i östra Östersjön. Inom detta fiske har man genom riktade åtgärder lyckats vända utvecklingen från allvarligt överfiske till hållbart uttag och kvoterna blir större och större från år till år.

Hur kan principen om maximalt hållbart uttag genomföras för bestånd för vilka det inte finns några vetenskapliga uppgifter?

För att vi ska kunna fastställa nivåer för maximalt hållbart uttag måste vi ha tillgång till tillförlitliga vetenskapliga uppgifter. Reformen innehåller två åtgärder som säkerställer detta. För det första kommer det att bli obligatoriskt att landa alla fångster (för närvarande gör man endast uppskattningar av hur mycket fisk som kastas överbord) och för det andra kommer man att inrätta särskilda partnerskap för samarbete mellan yrkesfiskare och vetenskapsmän. Härigenom kommer vi att få tillgång till mer tillförlitliga fångstuppgifter och den vetenskapliga kunskapsbasen för fastställandet av nivåer för maximalt hållbart uttag kommer att förbättras.

Hur kommer principen om maximalt hållbart uttag att fungera i blandade fisken?

I blandade fisken bör uttagsbegränsningarna fastställas utifrån det mest sårbara beståndet och de begränsningarna bör gälla för alla fångster inom det blandade fisket. Endast på det viset kan man vara säker på att principen om maximalt hållbart uttag gäller för alla bestånd inom ett och samma fiske. Som exempel kan nämnas fisket efter tunga, där man för att kunna tillämpa principen om maximalt hållbart uttag för tunga också måste begränsa fisket efter rödspätta (och för de andra bifångster som förekommer inom tungafisket). Det innebär att fisket efter rödspätta till och med kan komma att ligga under vad som anses vara maximalt hållbart uttag. Yrkesfiskarna kan också bidra till att minska fiskets negativa effekter på de mest sårbara bestånden genom att använda selektiva redskap. De fleråriga planerna kommer att innehålla bestämmelser om selektiva redskap och andra tekniska bestämmelser. Medlemsstaterna kan dessutom genom regionalisering anpassa bestämmelserna till de förhållanden som råder för de enskilda fiskena.

För ett antal fisken gäller att det är de mest sårbara bestånden som också är de mest värdefulla. Detta gäller bland annat torsk inom vitfiskfisket och tunga inom plattfiskfisket. För att det ska vara möjligt att slå fast fångstmöjligheterna för dessa bestånd måste man fastställa vilket maximalt hållbart uttag som gäller för vart och ett av bestånden, något som Internationella havsforskningsrådet (Ices) arbetar med för närvarande.

Hur tillämpar EU principen om maximalt hållbart uttag internationellt?

På det internationella planet måste EU tillämpa samma principer som man tillämpar inom unionen. Europeiska kommissionen företräder EU i det internationella fiskerisamarbetet och i det sammanhanget kommer kommissionen att sträva efter att alltid ta med principen om maximalt hållbart uttag i alla förhandlingspositioner och att basera förhandlingspositionerna på vetenskapliga data och vetenskaplig rådgivning.

Vad kommer att hända fram till 2015?

Samtliga berörda parter är överens om att ett framgångsrikt genomförande av principen om maximalt hållbart uttag på medellång sikt kommer att leda till ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Hur ser vi då bäst till att vi lyckas med genomförandet? Ett sätt är att se till att fiskerinäringen och kustsamhällena klarar övergångsperioden, något som EU-kommissionen har tagit fasta på. EU-kommissionen har därför lagt förslag om den nya EHFF-fonden som innehåller ett stort antal finansieringsmöjligheter för fiskerinäringen, bland annat

- stöd till fiskerinäringen så att den kan utveckla mer selektiva fiskemetoder,
- stöd till fartygsägare och fiskare som deltar i selektivitetsförsök,
- stöd till möten inom ramen för social dialog för utbyten av idéer och goda metoder inom fiskerinäringen i medlemsstaterna och mellan medlemsstaterna,
- stöd för utbildningsåtgärder som ger de kvalifikationer som krävs för hantering av innovativa redskap,
- stöd för diversifieringsåtgärder till förmån för fiskare som är aktiva inom det småskaliga fisket,
- stöd till fiskerinäringens insamlande av specifika data, både biologiska och socioekonomiska data,
- stöd till marknadsföringsinitiativ för lansering av ny produktmärkning, som ”MSY-fisk”,
- stöd till åtgärder för att på regional nivå förmå yrkesfiskarna att lägga förslag om hur målen för maximalt hållbart uttag kan uppnås till 2015.